

ROVVILTNEMNDA I REGION 6

Møre og Romsdal, Trøndelag

Protokoll fra møte i rovviltnemnda i region 6 – 02.– 06.juli 2021

Tid: 2.-6. juli 2021

Sted: E-post

2 timer forberedelsestid og 2 timer møtetid.

Deltagere i møte:

Faste medlemmer rovviltnemnda:

Kari Anita Furunes (leder) – e-post av 4. 2021

Mattias Jåma (nestleder) – e-post av 6. juli 2021

Kristin Marie Sørheim – e-post av 6. juli 2021

Per Olav Hopsø – e-post av 6. juli 2021

Pål Sæther Eiden – e-post av 5. juli 2021

Maja Britt Renander – e-post av 6. juli 2021

Sak 25/21: Godkjenning av innkalling og saksliste

Møteform ble avtalt med leder pr telefon den 21.06.21. Saksliste er satt opp i samråd med leder av rovviltnemnda. Forvarsel om e-postmøte ble sendt ut på e-post 29. juni d.å.

Endelig møteinnkallelse m/saksliste og saksfremlegg ble sendt ut på e-post den 2.juli 2021.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda godkjenner innkalling og saksliste.

Behandling i møte:

Kari Anita Furunes tok opp sekretariatets forslag til vedtak

Enstemmig vedtatt.

Rovviltnemndas vedtak (enstemmig):

Rovviltnemnda godkjenner innkalling og saksliste

Sak 26/21: Orienteringssaker

- Vedlagt er oversikt over skadefellingssøknader mottatt hos statsforvalterne i Møre- og Romsdal og Trøndelag i per 02. 07.21. Samtlige vedtak finnes på miljøvedtaksregisteret: www.miljovedtak.no
- Vedlagt er postliste per 02. 07.21

Behandling i møte:

Kari Anita Furunes fremmet forslag om at saken tas til orientering.
Enstemmig vedtatt.

Rovviltnemndas vedtak (enstemmig):

Rovviltnemnda tar orienteringssaker til orientering.

Sak 27/21 Klage på kvote lisensfelling av jerv i region 6 i 2021/2022

I brev datert 15. juni 2021 klager Naturvernforbundet på vedtak fattet av Rovviltnemnda i region 6 Midt-Norge i sak nr 22/21: Kvote for lisensfelling av jerv 2021/2022.

Rovviltnemnda i region 6, fattet den 21. mai 2021 følgende vedtak i sak 22/21 om kvote for lisensfelling av jerv 2021/2022:

Med hjemmel i Naturmangfoldlovens § 18, første ledd, bokstav b og § 77, jf. rovviltforskriftens § 10, jf. §§ 1, 3 og 7, fatter rovviltnemnda i region 6 Midt-Norge følgende vedtak om lisensfelling av jerv innenfor region 6 i 2021/2022:

- Kvoten settes til totalt 32 jerver som deles opp i en startkvote og en reservekvote:
- Startkvote på 26 jerver hvorav 13 kan være tisper
- Reservekvote på 6 jerver hvorav 3 kan være tisper
- Det kan maksimalt felles 8 tisper innenfor forvaltningsområdet for jerv i region 6.
- Restkvote skal tas ut av miljøforvaltningen så langt det lar seg gjøre i henhold til rovviltforlikets punkt 2.2.4 og 2.2.5.

Nærmere kvote- og områdeavgrensning følger av dette vedtaket. Lisensfellingene iverksettes for å forhindre fremtidige skader på bufe. Lisensfellingsperioden er fra og med 10. september 2021 til og med 15. februar 2022. Fordelingen av startkvoten på 26 jerver mellom lisensfellingsområdene er som følger:

1. Forvaltningsområdet for jerv i Møre og Romsdal:

Kvote på 2 jerver

2. Prioriterte beiteområder i Møre og Romsdal:

Kvote på 5 jerver

3. Prioriterte beiteområder i Trøndelag:

Kvote på 10 jerver.

I perioden fra 10. september 2021 til og med 15. januar 2022 deles området inn i to delområder, med følgende fordeling av kvoten:

- 3A: Områdene nord for Trondheimsfjorden og vest for E6 – 4 jerver
- 3B: Områdene sør for Trondheimsfjorden og E14 – 6 jerver

Fra og med 16. januar 2022 slås delområdene sammen til ett kvoteområde, og eventuell gjenværende kvote kan da jaktes på i hele området.

4. Forvaltningsområdet for jerv i Trøndelag:

Kvote på 9 jerver.

I perioden fra 10. september 2021 til og med 15. januar 2022 deles området inn i to delområder, med følgende fordeling av kvoten:

- 4A: Områdene nord for E14 – 5 jerver
- 4B: Områdene sør for E14 – 4 jerver

Fra og med 16. januar 2022 slås delområdene sammen til ett kvoteområde, og eventuell gjenværende kvote kan da jaktes på i hele området.

Det kan tildeles fra reservekvoten hvis en eller flere av følgende kriterier er oppfylt:

- For at det skal tildeles fra reservekvoten til områder innenfor forvaltningsområdene for jerv i region 6 må det fylkesvise bestandsmålet være oppfylt innenfor forvaltningsområdet (3 ynglinger i Møre og Romsdal og 7 ynglinger i Trøndelag).
- For at det skal tildeles fra reservekvoten til områder både utenfor og innenfor forvaltningsområdene for jerv i region 6 skal opplysninger i årsrapport fra Rovdata (publiseres ca. 1. oktober 2021) om yngleregistreringer av jerv i 2021 legges til grunn sammen med oppdatert informasjon om skader forvoldt av jerv på bufe og tamrein beitesesongen 2021.
 - o Regionens bestandsmål på 10 årlige ynglinger skal være oppfylt.
 - o Tildeling av reservekvoten skal skje til områder med skader forvoldt av jerv beitesesongen 2021.

I tråd med forvaltningsplanen for rovdyr i region 6 Midt-Norge som sier at rovviltnemnda legger ved et program for ekstraordinære uttak av jerv samtidig som at kvote blir vedtatt ber Rovviltnemnda om at Miljødirektoratet i tråd med rovviltforlikets punkt 2.2.4 og 2.2.5 prioriterer ekstraordinære uttak i følgende områder vinteren 2021/2022.

• Trøndelag

- o Prioriterte beiteområder, med skader av jerv.
- o Innenfor forvaltningsområdet, med skader av jerv.

• Møre og Romsdal

- o Prioriterte beiteområder, med skader av jerv.

Med bakgrunn i utviklingen av skadesituasjonen under beitesesongen 2021 vil nemnda komme tilbake med ytterligere anbefalinger ovenfor Miljødirektoratet i løpet av lisensfellingsperioden 2021/2022.

Vedtaket er fattet med hjemmel i § 10 i forskrift om forvaltning av rovvilt av 18. mars 2005, jf. § 18 i lov om forvaltning av naturmangfold av 19. juni 2009. Dette vedtaket er et enkeltvedtak og kan påklages i medhold av forvaltningsloven kapittel VI. Eventuell klage sendes Rovviltnemnda i region 6, v/Statsforvalteren i Trøndelag, Postboks 2600, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker etter at vedtaket er gjort kjent.

Klagen

Under gjengis de viktigste punktene i klagen. Det vises for øvrig til klagen i sin helhet som også er vedlagt saksframlegget.

- Viser til registrerte ynglinger så langt i 2021, samt avgang av jerv.
- Mener at det ikke er rom for kvote innenfor forvaltningsområdet når ynglemålet ikke er oppfylt innenfor.
- Mener kvoten må reduseres, samt fordeles på et annet vis geografisk, samt at vilkårene knyttet til reservekvoten må endres.
- Mener at hensynet til den sørvestlige delbestanden ikke er hensyntatt, og at det mangler en tilstrekkelig vurdering rundt genetikken i denne delbestanden, og at det slik er vesentlig mangel i grunnlag for vedtak om lisenskvote i forvaltningsområdet
- Viser til at det skal være tydelig soneforvaltning og at nemnda over tid har endret grensene på forvaltningsområdet for jerv slik at områdets størrelse nå er blitt betraktelig mindre.
- Stiller spørsmål til samarbeidsmøtene mellom region 3, 5 og 6 bl.a. om møtereferat og offentlighet.
- Foreslår at det tildeles en kvote på 8 jerver med vilkår for tildeling av reservekvoten.

Klager foreslår videre følgende geografisk fordeling av kvote:

“1. Forvaltningsområdet for jerv i Møre og Romsdal:

Ingen kvote

2. Prioriterte beiteområde i Møre og Romsdal:

Kvote på 3 jervar

3. Prioriterte beiteområder i Trøndelag:

Kvotepå 5 jervar

4. Forvaltningsområdet for jerv i Trøndelag:

Ingen kvote

Reservekvote:

Vilkår for Møre og Romsdal

- Det kan berre tildelast frå reservekvota til forvaltningsområdet viss det blir påvist meir enn 3 ynglingar innanfor forvaltningsområdet i Møre og Romsdal.

- Så lenge målet om 3 ynglingar innanfor forvaltningsområdet i Møre og Romsdal ikkje blir nådd, kan det heller ikkje tildelast frå reservekvota til beiteprioritert område i Møre og Romsdal (Eit vilkår som no er nådd).

Vilkår for Trøndelag

- Det kan berre tildelast frå reservekvota til forvaltningsområdet viss det blir påvist meir enn 7 ynglingar innanfor forvaltningsområdet i Trøndelag.

- Så lenge målet om 7 ynglingar innanfor forvaltningsområdet i Trøndelag ikkje blir nådd, kan det ikkje tildelast frå reservekvota til beiteprioritert område i Trøndelag, anna enn i område med nylege jerveskadar på tamdyr.”

Sekretariatets vurdering av klagen

I henhold til forvaltningsloven (fvl.) § 28 har parter og andre med rettslig klageinteresse klagerett. Klageren må ha en viss tilknytning til saken for å ha klagerett, det vil si å ha interesser av en slik art og styrke at det er rimelig å gi vedkommende et rettskrav på å få avgjort om et forvaltningsvedtak er gyldig eller ugyldig. Organisasjoner slik som Naturvernforbundet har i stor utstrekning rett til å klage for å ivareta ideelle interesser de har som formål å verne om.

Sekretariatet viser til saksfremlegget som ble lagt frem for rovviltnemnda i forbindelse med vedtak om kvote for lisensfelling av jerv 2021/2022, under møte den 21. mai 2021. Det vises også til rovviltnemndas vedtak i sak 22/21 Kvotepå 5 jervar for lisensfelling av jerv 2021/2022. Sekretariatet har i saksfremlegget for sak 22/21 lagt fram kunnskapsgrunnlag og faglige og juridiske sider ved saken. Disse vurderingene utgjør begrunnelsen for rovviltnemndas vedtak. Sekretariatet har i sitt saksfremlegg vurdert hjemmelsgrunnlag for lisensfelling av jerv innenfor regionen og kommet til at det med hensyn til skadepotensiale foreligger rettslig grunnlag for lisensfelling etter nml § 18 bokstav b i hele region 6, både innenfor og utenfor forvaltningsområdet for jerv. Kvoten ble foreslått og vedtatt på et tidspunkt der vi ikke hadde fullstendige data på reproduksjonen av jerv, en slik oversikt har vi først den 1. oktober 2021.

Det har etter vedtakstidspunktet kommet informasjon om ytterligere dokumentert eller antatt ynglinger av jerv i region 6, i 2021. De foreløpige tallene for ynglende jerv i regionen er per 23. juni 14 ynglinger som fordeler geografisk som følgende:

Møre og Romsdal – totalt fem ynglinger: en i Molde, to i Rauma, og to i Surnadal.

Trøndelag - totalt ni ynglinger: en i Lierne, en i Høylandet/Namsskogan, to i Snåsa, en i Verdal, en i Midtre Gauldal, to i Tydal, og en i Røros.

For region 6 er bestandsmålet ti ynglinger av jerv. Av de fem registrerte ynglingene i Møre og Romsdal ligger tre innenfor forvaltningsområdet og to utenfor. Av de ni registrerte i Trøndelag er syv lokalisert innenfor forvaltningsområdet og to utenfor forvaltningsområdene for jerv slik det er definert i gjeldende forvaltningsplan for i regionen. Dette betyr at bestandsmålet er nådd innenfor forvaltningsområdet i regionen. Det er etter vedtak fra Miljødirektoratet gjort hiuttak av to ynglinger i region 6 våren 2021; i lokaliteten Høylandet/Namsskogan som ligger utenfor det vedtatte forvaltningsområdet for jerv (tispe og tre valper), samt i en av lokalitetene i Snåsa kommune som

ligger innenfor forvaltningsområdet (to valper). Det ble også fattet vedtak fra Miljødirektoratet om uttak av yngling i Lierne og i begge ynglingene i Surnadal (Trollheimen området), men grunnet terreng og klimatiske forhold ble det ikke tatt ut jerv i disse lokalitetene.

For å redusere tapene til beitedyr særlig i beiteprioriterte områder settes kvotene høyt for å redusere bestanden ned på bestandsmålet. Dette er også i tråd med rovviltforliket som sier at lisensfelling skal være hovedvirkemidlet for å regulere jervebestanden. Sekretariatet vil påpeke at det er påvist henholdsvis 17, 18 og 17 ynglinger årene 2018, 2019 og 2020, dette gir et 3-års gjennomsnitt på 17,3 ynglinger. Foreløpige data for 2021 viser 14 ynglinger i regionen. Informasjon som er tilkommet etter vedtakstidspunkt taler ikke for å redusere kvoten, og sekretariatet mener at det vedtatte uttaket på inntil 32 jerver ikke vil true bestandens overlevelse.

Sekretariatet skriver i saksframlegget til sak 22/21 at det er behov for å regulere jervebestanden både innenfor og utenfor forvaltningsområdet i hele region 6. Når det gjelder bestandssituasjonen for jerv i den sørvestlige delbestanden var det ved vedtaksdato påvist en yngling innenfor forvaltningsområdet i Møre og Romsdal, og to utenfor forvaltningsområdet i Møre og Romsdal. Etter vedtaket ble fattet er det påvist ytterligere to ynglinger innenfor forvaltningsområdet i Møre og Romsdal, slik at det totale antallet ynglinger i den delen av regionen er fem, hvorav tre innenfor forvaltningsområdet. Alle disse fem ynglingene tilhører den sørvestlige delbestanden. I forvaltningsplanen for region 6 er følgende presisert: «*Alle ynglinger uavhengig om de befinner seg innenfor eller utenfor forvaltningsområdene telles med i forhold til å oppnå de regionale bestandsmålene*». Det samme kommer fram av overvåkningsrapportene, der alle ynglinger i regionen legges til grunn når treårs gjennomsnittet utregnes. I den sørvest norske bestanden av jerv er det i region 3 per. dags dato dokumentert eller antatt syv ynglinger, hvorav fire av dem er i fjellområdene mot Møre og Romsdal/sørlege deler av Trøndelag. Følgelig ligger bestanden på måltallet for områdene i region 6 og 3 (7 ynglinger i henhold til forvaltningsplanene i region 6 og 3). Vurderinger rundt genetikken i denne delbestanden er beskrevet i saksframlegget til sak 22/21.

Region 3, 5 og 6 gjennomfører årlig felles arbeidsmøter om den sørvestlige delbestanden av jerv. Det er ikke satt krav til møtereferat/protokollføring av disse, men oftest blir det skrevet et referat/brev. Imidlertid finnes referatene fra fellesmøtene avholdt i 2021 på rovviltnemnda i region 3 sin nettside (rovviltnemnda i region 3 og sekretariatet er ansvarlig for samarbeidsmøtene). Sekretariatet ser at det kunne vært hensiktsmessig at referatene fra disse møtene blir offentliggjort også på rovviltnemnda i region 6 sine sider.

Sekretariatet mener at det ikke er kommet ny informasjon som tilsier vedtak i sak 22/21 av 21. mai 2021 bør endres.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda viser til at klagen har innkommet innen fristen. Det anses at Naturvernforbundet har rettslig klageinteresse i henhold til forvaltningsloven § 28.

Rovviltnemnda legger til grunn at nemnda har hatt tilgang til den nødvendige og eksisterende kunnskap for å fatte et gyldig vedtak om kvotens størrelse og fordeling av kvote mellom delområdene. jf. nml. §§ 8 og 10 jf. også fvl. § 17. Rovviltnemnda kan ikke se at det er innkommet ny informasjon eller andre hensyn som ikke var kjent på vedtakstidspunktet. Klagen tas etter dette ikke til følge. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak av 21. mai i sak 22/21, og klagen oversendes dermed Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33, fjerde ledd.

Behandling i møte:

Kari Anita Furunes tok opp sekretariatets forslag til vedtak

Enstemmig vedtatt.

Rovviltnemndas vedtak (enstemmig):

Rovviltnemnda viser til at klagen har innkommet innen fristen. Det anses at Naturvernforbundet har rettslig klageinteresse i henhold til forvaltningsloven § 28.

Rovviltnemnda legger til grunn at nemnda har hatt tilgang til den nødvendige og eksisterende kunnskap for å fatte et gyldig vedtak om kvotens størrelse og fordeling av kvote mellom delområdene. jf. nml. §§ 8 og 10 jf. også fv1. § 17. Rovviltnemnda kan ikke se at det er innkommet ny informasjon eller andre hensyn som ikke var kjent på vedtakstidspunktet. Klagen tas etter dette ikke til følge. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak av 21. mai i sak 22/21, og klagen oversendes dermed Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33, fjerde ledd.

Sak 28/21 Utvidelse av kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i region 6 i 2021

Rovviltforskriften § 3 første ledd definerer de nasjonale bestandsmålene for brunbjørn, mens de regionale bestandsmålene for region 6 er gitt i § 4 første ledd bokstav e: Region 6 skal ha 3 ynglinger av brunbjørn. Når bestandene av den enkelte art ligger over disse regionale bestandsmålene har rovviltnemnda myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling, lisensfelling og kvotejakt, jf. henholdsvis §§ 8, 10 og 11. Rovviltnemndene har også vedtaksmyndighet for bjørn når det er 10 ynglinger av bjørn i Norge eller mer. Ved vurdering om nemnda har myndighet legges data om siste års yngling for brunbjørn til grunn, jf. § 7 første ledd, andre og tredje punktum. Det er et absolutt krav om at nemnda må være beslutningsdyktig i henhold til § 7 tredje ledd.

Det er Nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt som skal gi data om status og utvikling i bestandene, jf. § 3 siste ledd. Når kvote etter forskriften §§ 8, 10 og 11 er vedtatt, belastes irregulær avgang av rovvilt i regionen denne kvoten, jf. § 7 siste ledd.

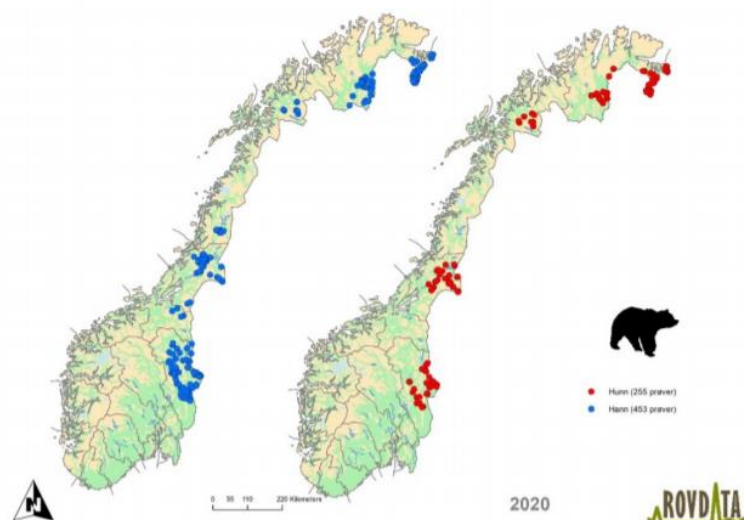
Om skadefelling

Skadefelling er hjemlet i naturmangfoldloven § 18, første ledd bokstav b, jf. rovviltforskriften § 8; skadefelling av brunbjørn, gaupe, jerv og ulv er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå på husdyr eller tamrein. Rovviltnemnda eller Miljødirektoratet setter en kvote for betinget skadefelling, jf. rovviltforskriften henholdsvis §§ 8 og 13, og fellingstillatelse gis av Statsforvalteren innenfor den kvote og de vilkårene som er satt, jf. § 9, og føringer gitt i rovviltforliket. Kvoten som vedtas for bjørn gjelder i perioden 1. juni til 15. februar året etter, jf. § 8 første ledd siste punktum.

Skadefelling retter seg mot et skadevoldende individ, og skal være begrenset i tid og rom. Skadefelling er ikke et virkemiddel for å regulere en bestand. Regulering av bestandsstørrelsen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt. En skadefellingskvote settes blant annet ut ifra det en forventer er realistisk at kan bli felt under skadefelling gjennom beitesesongen. Felling etter skadefellingsregimet kan bare skje dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning.

Bestandsstatus og utvikling hos brunbjørn i region 6

Ved hjelp av DNA-analyser har vi en god oversikt over brunbjørnens bestandsstørrelse og geografiske utbredelse i Norge. Innsamling av DNA-materiale startet i 2006, og er et verktøy for å beregne et minimumstall for hvor mange brunbjørner som har vært innom Norge et gitt år. I 2020 ble det totalt samlet inn og testet 1351 prøver på landsbasis. 67 % av prøvene gav positivt resultat på brunbjørn. Av disse kunne man individbestemme og fastslå at 150 brunbjørner (det høyeste antallet siden 2011) hadde vært i Norge i 2020, fordelt på 85 hannbjørner og 65 binner (Figur 1). Av det totale antallet brunbjørner påvist var 105 individer (70 %) tidligere påvist i landet. Individer som ikke tidligere har blitt påvist kan være årsunger, individer som ikke har blitt fanget opp i analysene eller bjørn som nylig har innvandret fra Sverige.

Figur 1: Geografisk lokalisering av individbestemte prøver (n = 708) i 2020 påvist med DNA-analyse. Individbestemte prøver av hannbjørner (n = 453) vises på kartet til venstre med blå punkter, og hunnbjørner (n = 255) vises på kartet til høyre med røde punkter. Kilde: NINA Rapport 1986.

I region 6 ble det samlet 257 DNA-prøver i 2020. Det ble påvist totalt 29 bjørner; 12 hannbjørner og 17 hunnbjørner (Tabell 1). Andelen binner økte fra 2019, og alle disse er påvist innenfor Lierne, Namsskogan, Grong og Snåsa kommuner. De fleste binnene har leveområdene sine innenfor forvaltningsområdet for bjørn i region 6 (Figur 1).

Dokumentasjon på antall ynglinger av brunbjørn er utfordrende sammenlignet med de andre store rovviltartene, mye fordi man ikke kan spore på snø. Det er derfor laget en modell som beregner hvor mange brunbjørnkull som teoretisk fødes årlig i Norge (Bischof & Swenson 2010). Denne modellen baserer seg på de årlige DNA-undersøkelsene i Norge, sammen med kunnskap fra studieområder i Sverige om bl.a. bjørnens arealbruk, kjønnsfordeling, aldersfordeling i bestanden, binnenes alder ved første kull og dødelighet. Modellen estimerer at det ble født 8,5 ynglinger i Norge i 2020 (Tabell 1). For region 6 er det estimert at det ble født 2,9 kull av brunbjørn i region 6 i 2020. Dette er første gang siden bestandsmålet ble satt at regionen oppnår det fastsatte målet, antall ynglinger har frem til 2020 ligget stabilt rundt to fødte kull pr år.

Tabell 1: Antall registrerte bjørner fordelt på kjønn og estimert antall ynglinger i region 6 i perioden 2010 - 2020.

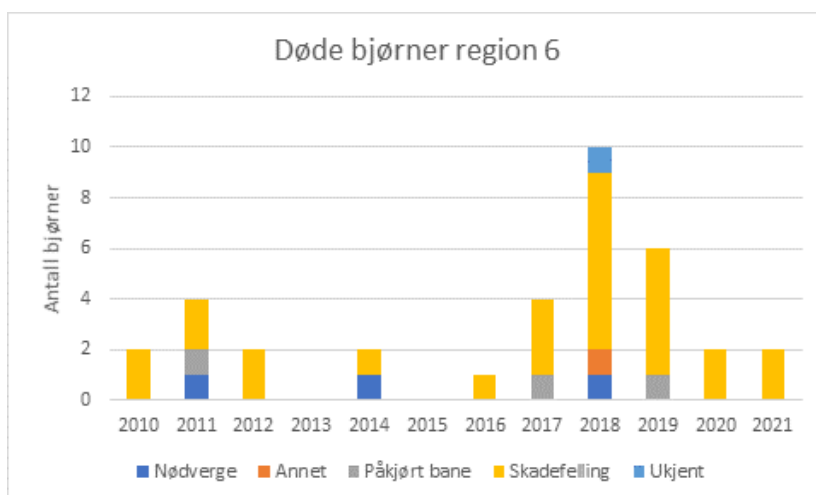
År	Estimert antall ynglinger	Antall hannbjørner	Antall hunnbjørner
2010	2,3	47	14
2011	2	27	12
2012	1,8	24	11
2013	2,1	23	12
2014	1,8	30	11
2015	1,4	11	8
2016	1,8	20	11
2017	2,1	19	12
2018	1,9	20	12
2019	1,9	22	12
2020	2,9	12	17

Oppdatert informasjon om avgang

I perioden 01.01.2010 til 01.07.2021 er det registrert avgang på 35 brunbjørner i region 6: 27 felt under skadefelling, tre felt i nødverge, tre påkjørt av tog, en funnet død og en avlivet (Figur 2). Seks av disse 35 var binner (unger og voksne). I 2020 ble det registrert avgang av to bjørner i region 6; en voksen binne og en voksen hannbjørn. Begge ble felt på skadefelling i Harran i Grong kommune. I tillegg ble det felt fem bjørner i Sverige (skydds jakt), svært nær grensa til Norge og region 6. Sekretariatet er kjent med at flere av disse er binner som har hatt store deler av leveområde innenfor forvaltningsområdet for bjørn i region 6.

Etter vedtak om kvote for betinget skadefelling og lisensfelling ble fattet av rovviltneemnda den 23.04.21 er det felt to bjørner i region 6; en voksen binne i Overhalla den 28.06 (NT158) og en voksen hannbjørn i Røros den 30.06.21, begge felt på skadefelling etter dokumenterte skader på sau (Figur 3). I tabell 2 er informasjon om binner som inngår i beregningen av antall ynglinger i region 6 i 2020 og status per 01.07.2021.

Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av voksen brunbjørn i hovedsak gjennom skadefelling, Forvaltningen har slik relativt god oversikt over den samlede belastningen. En må imidlertid merke seg at ungedødelighet hos brunbjørn er høy, blant annet på grunn av infanticid (ungedrap), og felling av store hannbjørner medfører økt forekomst av infanticid året etter.

Figur 2: Døde bjørner i region 6 i perioden 01.01.2010 – 01.07.2021 fordelt på dødsårsak (n = 35).

Figur 3: Bjørner felt 01.07.2021 i region 6 (n=2).

Tabell 2: Oversikt over binne som inngår i beregningen av antall ynglinger i region 6 i 2020, og status per 01.07.2021. Kilde: NINA rapport 1986.

Binne ID	Påvist første gang	Status per 01.07.2021	Kommentar
NT46	2009	Død	Felt på skadefelling i Norge 2020
NT97	2012		
NT102	2013		
NT5 JL13	2013	Død	Felt på skydds jakt i Sverige 2020
NT115	2014		
Z15-308	2015		
NT125	2016		
NT127	2016		
NT131	2016		
NT142	2017		
NT153	2018	Død	Felt på skydds jakt i Sverige 2020
NT158	2018	Død	Felt på skadefelling i Norge 2021
NT161	2019		
NT169	2019	Død	Felt på skydds jakt i Sverige 2020
NT170	2019	Død	Felt på skydds jakt i Sverige 2020
NT171	2020		
NT174	2020		

Påviste skader forvoldt av bjørn

Det har den siste 10-årsperioden blitt påvist et varierende antall skader på beitedyr forvoldt av bjørn i regionen (Figur 4). Enkelte områder har relativt store årvisse skader, disse foreligger ofte nær det norske forvaltningsområdet for bjørn, eller nær riksgrensen. Videre medfører streifdyr at skader kan forekomme fra år til annet også i andre områder. I hovedsak er det hannbjørner som forårsaker disse skadene. Det har ikke vært tap til bjørn i Møre og Romsdal siden 2012. I 2020 ble det påvist 188 beitedyr tapt til bjørn. Hoveddelen av disse ble funnet i Namdals- og Bangsjøområdet, men også i Snåsa, Meråker, Selbu og Tydal kommuner. Per 01.07.2021 er det dokumentert påvist 37 beitedyr

tapt til bjørn (Figur 5), fordelt slik; 20 skader i Steinkjer, fire i Overhalla, seks i Snåsa og syv i Røros kommuner.

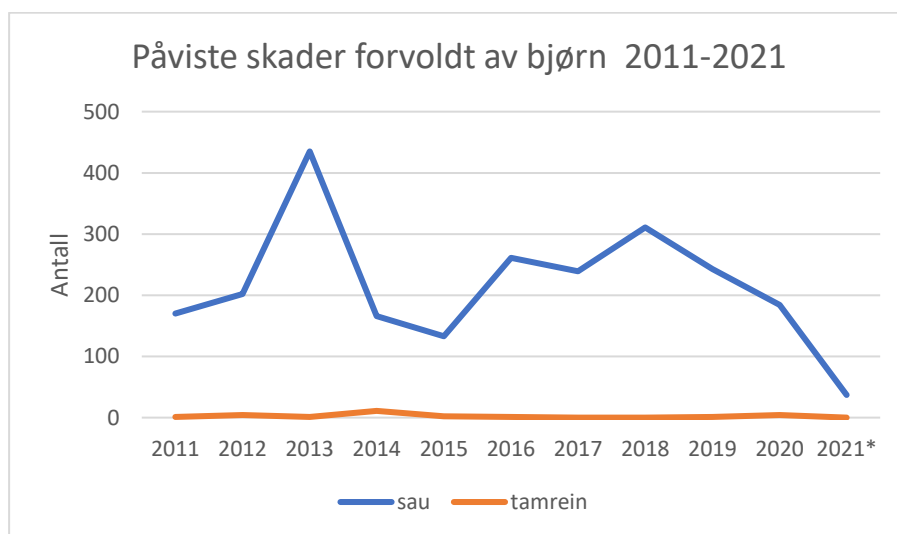
Hovedandelen av de påviste skadene forvoldt av bjørn er på sau. Bjørnens predasjon på tamrein antas å være særlig knyttet til ukene omkring kalving. Det er relativt få dokumenterte skader av bjørn på tamrein i regionen, men sekretariat anser at det er vanskelig å dokumentere bjørnens predasjon på kalver. Overlapp mellom kalvingsområder (Figur 6) og bjørnebestanden vil ha stor betydning for skadepotensialet. Det skandinaviske bjørneprosjektet har i rapport 2016 – 1 gjort en vurdering rundt brunbjørnens potensielle predasjon på tamrein i Norge. Nedenfor er tabell nr 4 på side 10 i rapport 2016 – 1 gjengitt. For mer informasjon om bjørnens predasjon på tamrein vises det til rapporten i sin helhet.

Tabell 4. Bjørnens gjennomsnittlige predasjonsrater på kalv og simler fordelt på kjønn i skogssamebyer, og antatte predasjonsrater på kalvingsland i fjellsamebyer i Norrbotten i Sverige og på vårbeite i de aktuelle reinbeitedistriktene i Trøndelag i Norge.

Kategori bjørn	Kategori rein	Kalvingsland i skogssamebyer*	Kalvingsland i fjellsamebyer**	Vårbeite i Norge
Binner	Kalv	14,1	8,5	14,1
Hanner	Kalv	6,7	4,0	6,7
Binner	Simle	0,4	0,2	0,4
Hanner	Simle	0,6	0,4	0,6

*Predasjonsratene er gjennomsnitt hentet fra Karlsson m. fl. 2012, se tabell 1. ** Antatt ca 40% reduksjon.

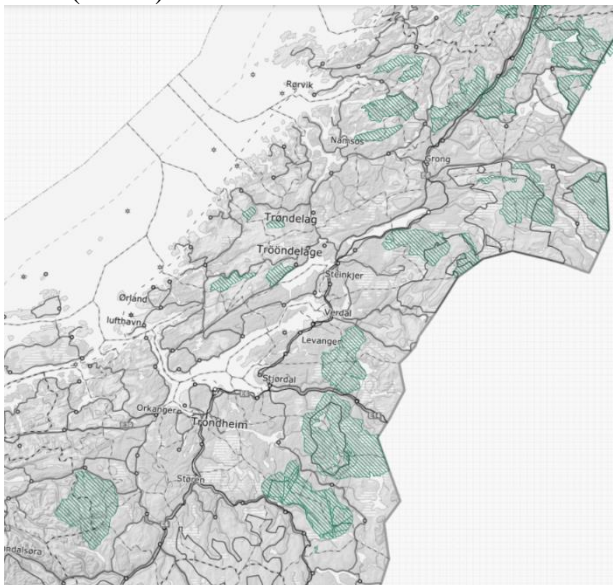
Kilde: Tabell 4 på side 10 i rapport 2016-1 En vurdering av brunbjørnens potensielle predasjon på tamrein i Norge. Det skandinaviske bjørneprosjektet.

Figur 4: Påviste skader på husdyr og tamrein forårsaket av bjørn i region 6 i perioden 2011-01.07.2021*. Kilde: Rovbase 3.0.

Figur 5: Kart med påviste skader på sau og rein forvoldt av bjørn i region 6 i perioden 01.01 – 01.07. 2021 (n = 37).

Figur 6: Kalvingsområder for tamrein i region 6. Kilde: Kilden, NIBIO

Vurdering av myndighet

Når kravene i § 7 og de regionale bestandsmålene, jf. § 4 første ledd bokstav e, er oppfylt har rovviltnemnda myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling, jf. rovviltforskriften § 8. Data for siste års yngling legges til grunn for brunbjørn jf. § 7 første ledd, andre og tredje punktum.

Sekretariatet viser til at det i siste offisielle statusrapport fra bestandsovervåking av brunbjørn ([NINA Rapport 1986](#)) framgår at det var 2,9 ynglinger i region 6. Dette innebærer at rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i henhold til rovviltforskriftens §§ 7, 8.

Vurdering av naturmangfoldloven §§ 8-12

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 skal ligge til grunn for all utøving av offentlig myndighet som berører naturmangfoldet, jf. § 7, og vurderingene skal framgå av beslutningen. Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 8, jf. også rovviltforskriften § 7 andre ledd og § 3 tredje ledd. Biologien og økologien til brunbjørn er godt undersøkt, og gjennom Nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt følges bestandsstatus og -utvikling for arten godt. Det er utfordrende å forvalte små bestander; uttak og tilfeldige hendelser kan ha stor betydning for bestandens utvikling.

Sekretariatet viser til prinsippet om differensiert forvaltning av rovvilt, jf. rovviltforskriften § 1 og forvaltningsplanen for rovvilt i region 6. Med differensiert forvaltning menes at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltartene. Forvaltningsplanens sonering mellom prioriterte beiteområder og områder som er viktige for å oppnå bestandsmålene for rovvilt vil ligge til grunn for Statsforvalterens vurderinger ved saksbehandling av søknader om fellingstillatelse for betinget skadefelling. Terskelen for å innvilge en fellingstillatelse vil være høyere i områder som er prioritert for å oppnå bestandsmålet for rovvilt og hvor det er iverksatt tyngre forebyggende tiltak enn i prioriterte beiteområder. Ved å nytte differensiert forvaltning mener sekretariatet at prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, herunder lokalisering, i naturmangfoldloven § 12 er ivaretatt.

Sekretariatet mener at den vitenskapelige dokumentasjonen som foreligger om bestandsstatus og utvikling for brunbjørn gir tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag til å kunne anbefale en kvote for betinget skadefelling av brunbjørn, uten at den samlede belastningen blir for stor og irreversible skader vil påføres bestanden, jf. naturmangfoldloven §§ 8 og 10. §§ 9 og 11 anses ikke som relevante i denne sammenheng.

Rovviltforskriftens kommentarer til § 7 andre ledd sier at ved vurdering av kvote for lisensfelling og betinget skadefelling skal rovviltnemnda gjøre en samlet vurdering av bestandsstatus og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen.

Føringer i Rovviltforliket for brunbjørnbestanden i region 6

I punkt 3.1. i rovviltforliket er størrelsen på brunbjørnbestanden ut ifra antall ynglinger bestemt. Her heter det:

“(…) Det skal tilstrebes et jevnere forhold mellom binner og hannbjørn enn i dag, jf. pkt. 2.2.17 og 2.2.18, og det settes et tak på antall hannbjørner slik at dette ikke skal overstige 1,5 ganger antallet binner. Dog ikke slik at uttaket av hannbjørn tas innenfor binneområdene. Antallet binner settes til 6,5 pr. yngling.”

Det nasjonale overvåkningsprogrammet har, basert på DNA-kartlegging kommet fram til det var 17 binner og 12 hannbjørner i region 6 i 2020.

Om kvote for betinget skadefelling

Den 23. april 2021 i sak 17/21 fattet rovviltnemnda i region 6 vedtak om kvote en samlet kvote på tre bjørner for betinget skadefelling, det ble samtidig vedtatt at dersom det gjenstår bjørner på kvoten kan det åpnes for lisensfelling i regionen. Vedtaket ble påklaget og KLD kom med sin endelige avgjørelse i vedtak av 3. juni 2021. KLD konkluderte slik i sin avgjørelse:

«Klima- og miljødepartementet opprettholder i hovedsak rovviltnemnda i forvaltningsregion 6 sitt vedtak om kvote for betinget skadefelling og lisensfelling for brunbjørn i 2021 av 23. april 2021. Departementet tar inn vilkår om at bjørnebinne(r) med unge(r) som opptrer sammen under skadefellingsforsøk og lisensfelling skal være unntatt fra tillatelsen. De tiltak som er mulige for å unngå at bjørnebinner felles, skal være iverksatt. Videre tar departementet inn et vilkår om at Statsforvalteren skal gis fullmakt til å avslutte lisensfellinga dersom det blir felt binne under skadefelling eller lisensfelling.»

Etter rovviltnemndas vedtak om betinget skadefellingskvote i sak 17/21 den 23. april 2021 er det felt to bjørner. Disse er felt på skadefelling etter vedtak av Statsforvalteren. Bakgrunnen for innvilgelse av skadefelling har i disse tilfellene vært skader på sau i beiteprioritert område i regionen.

På bakgrunn av at det fremdeles er tidlig i beitesesongen bør rovviltnemnda vedta en ny kvote for betinget skadefelling av brunbjørn. Med utgangspunkt i kjent avgang av bjørn i regionen de siste årene, kunnskapen om bestanden og føringene i forvaltningsplanen samt de siste års skadeomfang på beitedyr, anbefaler sekretariatet en kvote på betinget skadefelling på to brunbjørner i region 6 Midt Norge.

Om kvote og samlet belastning for bestanden

I saksframlegg til vedtaket den 23. april gjorde sekretariatet vurderinger rundt samlet antall bjørner som kan felles på skadefelling og for muligheten til å nå bestandsmålet kommende år i regionen. Sekretariatets tilrådning var da en kvote på tre bjørner. Ut ifra skadehistorikk og skadeomfang på husdyr og tamrein forårsaket av brunbjørn samt tid på året anser sekretariatet at rovviltnemnda kan vedta en utvidet kvote for betinget skadefelling på brunbjørn.

Bestanden av brunbjørn i region 6 var på bestandsmålet i 2020. Sekretariatet vurderer at antallet dyr som kan tas ut, slik at bestandsmålet sannsynligvis også nås kommende år, er lavt. Felling av binner vil kunne redusere muligheten til at bestandsmålet nås de kommende årene. Forekomsten av binner i region 6 er i all hovedsak knyttet til forvaltningsområdet for bjørn, selv om det også er registrert et fåtall binner som har hele eller deler av leveområdet sitt utenfor det avsatte området. Mange av binnene har også deler av sitt leveområde i Sverige. Det er per 01.07.21 felt en voksen binne (NT158) og en voksen hannbjørn på skadefelling i region 6. Alle binner som blir registrert med DNA i Norge et gitt år er med i beregningen av bestandsmål, imidlertid har også flere av disse leveområder over på svensk side.

Av de 17 binnene som var med i bestandsberegningen for 2020 er nå fem registrert døde (tabell 2); NT5, NT170, NT169, NT46 (alle felt i 2020) og NT158 (felt i 2021). Binnene som ble felt i 2020 inngår i beregningen av antall ynglinger for 2020, til tross for at disse ikke lenger er i live. Dette er i tråd med retningslinjene for beregning av bestandsmål. Statsforvalteren mener at disse fellingene i 2020 og 2021, trolig vil ha betydning for bestandsoppnåelsen for årene fremover.

Øvrige vurderinger

Det vises til rovviltnemndas vedtak av 23. april 2021 om kvote for betinget skadefelling og lisensfelling av brunbjørn 2021, samt departementets klageavgjørelse av 3. juni 2021. Rovviltnemnda fastsatte da en samlet kvote på tre (3) brunbjørn i region 6. Den vedtatte kvoten er snart fylt etter felling av to brunbjørner i henholdsvis Overhalla og Røros kommuner og ennå gjenstår mye av beitesesongen. Sekretariatet har gjort en ny vurdering av skader forårsaket av brunbjørn på beitedyr i regionen, jf. prinsippet om en arealdifferensiert forvaltning, og viser for øvrig til de vurderinger som er gjort angående bestandsstørrelse og skadepotensial. På dette grunnlag er det behov for utvidelse av kvoten for betinget skadefelling av brunbjørn som kan iverksettes av Statsforvalteren etter rovviltforskriften § 9, dersom skadesituasjonen tilsier det. Vedtak og felte individer vil uten unødig opphold registreres i henholdsvis Miljøvedtaksregisteret og Rovbase. Betingede fellingstillatelser kan iverksettes i flere områder samtidig. Vilråene til å endre vedtak om kvote for skadefelling i rovviltforskriften § 7 jf. § 8 og naturmangfoldloven § 18 anses som oppfylt.

Da det ikke foreligger nye opplysninger om brunbjørnbestanden størrelse anser sekretariatet at vilråene i rovviltforskriften § 7 jf. § 10 og naturmangfoldloven § 18 ikke er oppfylt, og med det endres ikke den delen av vedtak i sak 17/21 av 23. april som omhandler kvote for lisensfelling. Det kan åpnes for lisensfelling dersom det gjenstår dyr av den opprinnelige kvoten av vedtak i sak 17/21 23. april 2021.

Sekretariatets forslag til vedtak

1. Rovviltnemnda viser til de nasjonale målsettingene om tre årlige ynglinger av brunbjørn i region 6. Nemnda anser at bestanden av brunbjørn ligger på det regionale bestandsmålet og at nemnda har myndighet til å fatte vedtak om utvidet kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i 2021, jf. rovviltforskriften §§ 8 og 10, jf. også §§ 4 og 7.
2. Dette vedtaket endrer den delen av vedtaket av 23. april 2021 som gjelder betinget kvote for skadefelling av brunbjørn. Vedtak av 23. april 2021 er fremdeles gjeldende for lisensfelling.
3. For å forebygge betydelige skader på husdyr og tamrein forårsaket av brunbjørn anser rovviltnemnda at det er behov for en utvidet kvote for betinget skadefelling av bjørn i region 6. Nemnda har fått forelagt den siste tilgjengelige vitenskapelige kunnskapen om brunbjørnens bestandsstatus og -utvikling i region 6 Midt-Norge. Det vises også til saksutredning og vedtak av 23. april 2021.
4. Nemnda viser til sekretariatets faglige vurderinger om at den foreslåtte utvidelsen av kvoten for skadefelling på to (2) dyr ikke vil påføre bestanden irreversibel skade eller for stor samlet belastning. Forvaltningsplanen for rovvilt i region 6 vil ligge til grunn for iverksettelse av eventuelle fellingstillatelser, jf. også rovviltforskriften §§ 1, 6 og 9. Gjennom denne differensierte forvaltningen er hensynet til lokalisering i naturmangfoldloven § 12 vurdert. Rovviltnemnda anser ikke at §§ 9 og 11 er relevant i denne sammenheng.
5. Det vedtas å utvide gjenværende kvote på en (1) brunbjørn med to (2) brunbjørner for betinget skadefelling. Samlet kvote blir da på tre (3) brunbjørner.
6. Rovviltnemnda setter som vilkår at bjørnebinne(r) med unge(r) som opptrer sammen under skadefellingsforsøk skal være unntatt fra tillatelsen.
7. De tiltak som er mulige for å unngå at bjørnebinner felles, skal være iverksatt.
8. Statsforvalteren bes vurdere terskelen for tillatelse til felling av brunbjørn slik at eventuell bruk av den utvidede kvoten blir rettet mot individer med stort skadepotensiale.
9. Statsforvalteren skal være restriktive med å gi tillatelse til skadefelling innenfor forvaltningsområdet for brunbjørn. Hvis slik tillatelse gis, skal det komme tydelig fram i vedtaksbrevet hvilke andre forebyggende tiltak som er vurdert.

Vedtaket er fattet med hjemmel i forskrift om forvaltning av rovvilt av 18. mars 2005, jf. § 18 i lov om forvaltning av naturmangfold av 19. juni 2009. Dette vedtaket er et enkeltvedtak og kan påklages i medhold av forvaltningsloven kapittel VI. Eventuell klage sendes Rovviltnemnda i region 6, v/Statsforvalteren i Trøndelag, Postboks 2600, 7734 Steinkjer (E-post: sftlpost@statsforvalteren.no). Klagefrist er innen 3 (tre) uker etter at vedtaket er gjort kjent.

Behandling i møte:

Kari Anita Furunes la fram følgende alternative forslag: sekretariatets forslag til vedtak, men stryker punkt 6 (Rovviltnemnda setter som vilkår at bjørnebinne(r) med unge(r) som opptrer sammen under skadefellingsforsøk skal være unntatt fra tillatelsen).

Begrunnelse: Punkt 6 skal tas ut fordi bestandsmålet for bjørn er oppnådd i region 6 og det er i beiteprioritert område det er spm om å ta ut skadegjørere.

Rovdyrforliket peker på at skadegjørere kan tas ut selv om bestandsmålet ikke er oppnådd. Viser her til rovdyrforlikets punkt 2.2.19:

«Det er et felles mål at tapstallene for beitenæringen må ned. Soneinndelingen må forvaltes tydelig. I prioriterte beiteområder skal uttak av dyr som gjør skade på beitedyr gjøres raskt, og i slike områder

skal miljøforvaltningen i større grad enn i dag bidra til å effektivisere slikt uttak, uavhengig av om bestands- målet er nådd. I prioriterte rovviltområder skal saueproduksjon og andre produksjoner basert på utmarksbeite tilpasses gjennom forebyggende tiltak og omstilling, med utgangspunkt i forekomsten av rovvilt i beite- området. Det skal ikke være rovdyr som re- presenterer et skadepotensial i prioriterte beiteområder for husdyr og kalvingsområde for tamrein».

Viser også til høyesterettsdommen av 26. mars «ulvesaken» som er overførbar til andre rovvilt arter. Den peker på to, tre forhold som avgjør grunnlag for uttak.

1. Om bestandsmålet er oppnådd
2. Om det er i beiteprioritert eller rovdyrprioritert område. Eller som det står i saken innenfor eller utenfor ulvesonen.
3. Om det er «offentlige interesser av vesentlig betydning»

Altså kjønn har ingen betydning.

Avstemming:

Sekretariatets forslag til vedtak fikk tre stemmer (Pål Sæther Eiden, Maja Britt Renander og Per Olav Hopsø).

Kari Anita Furunes alternative forslag til vedtak fikk tre stemmer (Kari Anita Furunes, Mattias Jåma og Kristin Sørheim).

I henhold til rovviltforskriftens § 7 har leder dobbeltstemme ved stemmelikhet.

Rovviltnemndas vedtak:

1. Rovviltnemnda viser til de nasjonale målsettingene om tre årlige ynglinger av brunbjørn i region 6. Nemnda anser at bestanden av brunbjørn ligger på det regionale bestandsmålet og at nemnda har myndighet til å fatte vedtak om utvidet kvote for betinget skadefelling brunbjørn i 2021, jf. rovviltforskriften §§ 8 og 10, jf. også §§ 4 og 7.
2. Dette vedtaket endrer den delen av vedtaket av 23. april 2021 som gjelder betinget kvote for skadefelling av brunbjørn. Vedtak av 23. april 2021 er fremdeles gjeldende for lisensfelling.
3. For å forebygge betydelige skader på husdyr og tamrein forårsaket av brunbjørn anser rovviltnemnda at det er behov for en utvidet kvote for betinget skadefelling av bjørn i region 6. Nemnda har fått forelagt den siste tilgjengelige vitenskapelige kunnskapen om brunbjørnens bestandsstatus og -utvikling i region 6 Midt-Norge. Det vises også til saksutredning og vedtak av 23. april 2021.
4. Nemnda viser til sekretariatets faglige vurderinger om at den foreslåtte utvidelsen av kvoten for skadefelling på to (2) dyr ikke vil påføre bestanden irreversibel skade eller for stor samlet belastning. Forvaltningsplanen for rovvilt i region 6 vil ligge til grunn for iverksettelse av eventuelle fellingstillatelser, jf. også rovviltforskriften §§ 1, 6 og 9. Gjennom denne differensierte forvaltningen er hensynet til lokalisering i naturmangfoldloven § 12 vurdert. Rovviltnemnda anser ikke at §§ 9 og 11 er relevant i denne sammenheng.
5. Det vedtas å utvide gjenværende kvote på en (1) brunbjørn med to (2) brunbjørner for betinget skadefelling. Samlet kvote blir da på tre (3) brunbjørner.
6. De tiltak som er mulige for å unngå at bjørnebinner felles, skal være iverksatt.
7. Statsforvalteren bes vurdere terskelen for tillatelse til felling av brunbjørn slik at eventuell bruk av den utvidede kvoten blir rettet mot individer med stort skadepotensiale.

8. Statsforvalteren skal være restriktive med å gi tillatelse til skadefelling innenfor forvaltningsområdet for brunbjørn. Hvis slik tillatelse gis, skal det komme tydelig fram i vedtaksbrevet hvilke andre forebyggende tiltak som er vurdert.

Vedtaket er fattet med hjemmel i forskrift om forvaltning av rovvilt av 18. mars 2005, jf. § 18 i lov om forvaltning av naturmangfold av 19. juni 2009. Dette vedtaket er et enkeltvedtak og kan påklages i medhold av forvaltningsloven kapittel VI. Eventuell klage sendes Rovviltnemnda i region 6, v/Statsforvalteren i Trøndelag, Postboks 2600, 7734 Steinkjer (E-post: sftlpost@statsforvalteren.no). Klagefrist er innen 3 (tre) uker etter at vedtaket er gjort kjent.

Sak 29/21 Eventuelt

Det er inngått avtale med NINA (SCANCAM) om prosjekt på intensiv overvåking av gaupe på Nordmøre, i henhold til rovviltnemndas vedtak i møte den 18. mars 2021. Prosjektet er nå i startfasen, og vil gå etter planen gå til årsskiftet. Endelig rapport vil foreligge i mars i 2022.

Behandling i møte:

Kari Anita Furunes fremmet forslag om at saken tas til orientering.

Enstemmig vedtatt.

Rovviltnemndas vedtak (enstemmig):

Rovviltnemnda tar saken til orientering.